

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jaroslavy Chaloupkové a soudkyň JUDr. Renaty Hertlové a JUDr. Jitky Denemarkové v právní věci žalobce: Ing. A. K. nar. , bytem zast. JUDr. Jiřím Teryngem, advokátem se sídlem Praha 5, Ke Klimentce 2186/15, proti žalované: Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti ČR se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, o zaplacení 600.000,- Kč s přísl., k odvolání žalobce a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 19. ledna 2010 č. j. 26 C 289/2009 - 20,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve vyhovujícím výroku o věci samé **p o t v r z u j e .**
- II. Ve výroku o nákladech řízení se rozsudek soudu I. stupně **m ě n í** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na nákladech řízení 34.320,- Kč do 15-ti dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. Jiřího Teryngela.
- III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na nákladech odvolacího řízení 33.960,- Kč do 15-ti dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. Jiřího Teryngela.

O d ů v o d ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalované zaplatit žalobci částku 120.000,- Kč, žalobu ohledně částky 480.000,- Kč s přísl. včetně příslušenství z částky 120.000,- Kč zamítl a současně vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Rozhodoval o žalobě, kterou se žalobce domáhal zaplacení 600.000,- Kč s přísl. jako přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu vzniklou žalobci tím, že usnesením ze dne 17. 1. 2008 bylo zahájeno jeho trestní stíhání pro trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. c) tr. zák., jeho stížnost byla zamítnuta a teprve usnesením vrchního státního zastupitelství ze dne 25. 9. 2008

bylo rozhodnuto o zastavení trestního stíhání z důvodu nepřípustnosti podle § 11 odst. 1 písm. j) tr. řádu. Trestní věc byla medializována, např. na internetovém serveru [redacted] dne [redacted] byl uveřejněn článek s názvem [redacted] internetový server [redacted] uvedl [redacted] a televize [redacted] uveřejnila v hlavním zpravodajství reportáž o tom, jakého trestného činu se měl žalobce dopustit. Z důvodu trestního stíhání byl žalobce zproštěn výkonu služby [redacted] bylo mu nařízeno domácí vězení, nemohl čerpat řádnou dovolenou. Byl dále odvolán z místa [redacted] a ustanoven na služební místo [redacted], což sebou přineslo snížení hodnosti, přeřazení do nižší platové tarifní třídy a odebrání osobního příplatku. Musel též přerušit studium jazykové školy [redacted] Žalobce byl poškozen i v odborných kruzích na pracovišti a v okruhu svých přátel a známých. Byla mu v souvislosti s trestním stíháním prakticky znemožněna možnost dalšího uplatnění v oboru zbraní, střeliva a bezpečnostních materiálů po případném odchodu ze služebního poměru v civilním sektoru, neboť u trestních řízení vedených pro trestné činy veřejných činitelů přetrvává významná stigmatizace neprávem obviněného ještě dlouho poté, co je obvinění zbaven.

Soud I. stupně považoval na základě vyjádření žalované průběh trestního stíhání za nesporný. Dále vycházel ze zjištění, že proti žalobci bylo zahájeno trestní stíhání usnesením Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 ze dne 17. ledna 2008 pro trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele a usnesením ze dne 25. 9. 2008 bylo trestní stíhání zastaveno pro jeho nepřípustnost s poukazem na § 172 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 11 odst. 1 písm. j) tr. řádu, když bylo konstatováno, že lze identitu skutků v usnesení o zahájení trestního stíhání a v řízení o kárném přestupku, které bylo vedeno na policejním prezidiu, hodnotit v podstatě jako stejný skutek. Rozhodnutím náměstka policejního prezidia č. [redacted] ze dne 22. 1. 2008 byl žalobce zproštěn výkonu služby a rozhodnutím č. [redacted] ze dne 27. 6. 2008 byl odvolán z místa [redacted] a ustanoven na funkci [redacted] Rozhodnutím č. [redacted] ze dne 18. 7. 2008 bylo změněno rozhodnutí o dosažitelnosti na dosažitelnost na adrese trvalého pobytu a telefonický kontakt se sekretariátem náměstka policejního prezidia pro informovanou policii vždy v pondělí v 8.00 hodin. Ošetřující lékař konstatoval u žalobce zhoršenou hypertensi s tím, že je velmi pravděpodobné, že uvedené zhoršení nemoci má přímou souvislost se stresovými situacemi v zaměstnání (lékařská zpráva ze dne 15. 1. 2010). Žalobce dále nemůže pokračovat ve studiu jazyka anglického III. stupně (listina ze dne 11. 12. 2008). Žalobce je spoluautorem publikací [redacted] Nárok na zadostiučinění uplatnil žalobce u žalované žádostí ze dne 19. 12. 2008, na kterou žalovaná reagovala dopisem ze 28. 5. 2009 s tím, že konstatování porušení práva ve smyslu § 31a zákona č. 82/1998 Sb. se v daném případě jeví jako dostačující prostředek nápravy.

Na tomto skutkovém základě soud I. stupně s odkazem na § 1 odst. 1, § 7 odst. 1, § 8 a § 31a odst. 1, 2 zák. č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „zákon“) konstatoval, že v tomto případě bylo vydáno nezákonné rozhodnutí o zahájení trestního stíhání, které bylo následně zastaveno proto, že o témže skutku již bylo dříve rozhodnuto v rámci kárné odpovědnosti žalobce z titulu jeho funkce, a to zprošťujícím rozhodnutím. Dovedl, že za daného stavu se konstatování porušení práva nejeví jako dostačující a za přiměřené finanční zadostiučinění považoval částku 120.000,- Kč. Vzal v úvahu, že

žalobce byl stíhán jako veřejný činitel na postu [REDAKCE], jeho trestní stíhání bylo medializováno a media s informacemi pracovala jako by byl žalobce již odsouzen. Připustil, že platí presumpce neviny, avšak právní vědomí veřejnosti je takové, že se naopak na obviněného hledí, jako na odsouzeného, a prokáže-li se nevina, nemá toto sdělení takovou sílu, jako zahájení trestního stíhání. Souhlasil s argumentací, že média nesou vlastní odpovědnost za své konání, nicméně uvedl, že veřejnost nemá vysoké právní vědomí, je vedena spíše senzacechtivostí, aniž by byla hodnocena pravdivost či možnost pravdivosti podávaných informací. Soud I. stupně dále poukázal na to, že ustanovení § 160 odst. 1 první věta tr. řádu dává orgánům činným v trestním řízení povinnost, aby zahájily trestní stíhání, avšak pouze v odůvodněných případech. U žalobce však muselo být jasné, že trestní stíhání nemělo být vůbec zahájeno. Nic nenavštěvovalo tomu, že byl spáchán trestný čin, naopak žalobce byl zproštěn v kárném řízení obvinění pro stejný skutek, pro který byl následně obviněn. Vzhledem k tomu, že žalobce je osobou veřejně činnou, zahájení trestního stíhání a následná medializace pro něj měla nesporně nepříjemný dopad jak ve sféře osobní, tak veřejné, kdy se nechtěně dostal do pozornosti médií v negativním slova smyslu. Soud I. stupně proto vyhověl žalobě ohledně částky 120.000,- Kč a ve zbyvajícím rozsahu žalobu zamítl. Důvodným neshledal ani uplatněný nárok na úroky z prodlení, neboť žalovaná není v prodlení s plněním peněžitého závazku, když bylo a je na úvaze soudu, jakou formu nemajetkové újmy nakonec žalobci přizná. O nákladech řízení bylo rozhodnuto dle § 142 odst. 2 o. s. ř. za situace, kdy převážně úspěšné žalované žádné náklady řízení nevznikly.

Rozsudek napadla v jeho vyhovujícím výroku včasným odvoláním žalovaná, která nesouhlasila se závěry soudu I. stupně, jimiž byla odůvodněna výše přiměřeného zadostiučinění s ohledem na medializaci trestního stíhání žalobce. Je přesvědčena, že nemůže být činěna odpovědnou za právní vědomí veřejnosti. Navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně v napadeném rozsahu zrušil.

Rovněž žalobce napadl rozsudek včasným odvoláním, a to pouze ve výroku o náhradě nákladů řízení. Jeho odůvodnění považuje za nedostatečné, nepřezkoumatelné a soud I. stupně pochybil především tím, že neaplikoval § 142 odst. 3 o. s. ř. Poukázal na to, že je na úvaze soudu, zda přizná náhradu nemajetkové újmy právě v také výši, jakou požaduje žalobce nebo ji nepřizná vůbec a zvolí jiný způsob zadostiučinění. Ve všech případech dochází soud k rozhodnutí volnou úvahou, což nakonec konstatoval i soud I. stupně. Jedná se o volnou úvahu v mezích § 136 o. s. ř. a v takovém případě měl soud I. stupně aplikovat § 142 odst. 3 o. s. ř. a žalobci přiznat právo na náhradu nákladů řízení. Navrhl proto, aby odvolací soud změnil nákladový výrok rozsudku a žalovanému uložil zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení před soudem I. stupně ve výši 34.680,- Kč.

K odvolání žalované žalobce ve svém vyjádření zdůraznil, že soudem I. stupně nebylo přiznáno zadostiučinění v penězích pouze z důvodu nízkého právního vědomí veřejnosti, ale bylo zohledněn dopad nezákonně zahájeného trestního stíhání ve sféře osobní, kdy byl žalobce postaven po dobu deseti měsíců mimo službu a bylo s ním zacházeno způsobem podrobně popsáným již v žalobě. Připomenul zmaření dokončení závěrečného stupně jazykového kurzu, diskreditaci žalobce coby předního odborníka na problematiku právní regulace v oblasti zbraní, střeliva, výbušnin a dalších bezpečnostních materiálů, omezení rodinného života dostupností na telefonu či pravidelným ranním hlášením na vrátnici zaměstnavatele. Svě trestní stíhání byl žalobce nucen uvádět do různých žádostí a dotazníků, do osobního personálního spisu a dávat na vědomí nadřízeným služebním funkcionářům, kteří rozhodují ve věcech služebního poměru. Žalovaná bagatelizuje následky protiprávního postupu, kdy nezákonné trestní stíhání bylo vedeno v rozporu se základní zásadou trestního

procesu téměř celý rok. V souvislosti s objektivní odpovědností státu poukázal na nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 590/2008 a vyjádřil též pochybnost, zda žalovaná v odvolání vyjádřila odvolací důvod ve smyslu § 205 o. s. ř. Navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Odvolací soud po zjištění, že dle obsahu odvolání byl žalovanou uplatněn odvolací důvod dle § 205 odst. 1 písm. g) o. s. ř., přezkoumal napadený rozsudek dle § 212 a § 212a o. s. ř. včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, a poté dospěl k závěru, že odvolání žalované není důvodné.

Poněvadž soud I. stupně provedl dle § 129 odst. 1 o. s. ř. jen některé důkazy, z nichž napadený rozsudek vychází, odvolací soud pro úplnost doplnil dokazování za použití § 213 odst. 4 o. s. ř. a zjistil, že žalobce byl rozhodnutím náměstka policejního prezidenta ve věcech služebního poměru ze dne 22. 1. 2008 zproštěn výkonu služby jako [REDAKCE], byla mu nařízena dosažitelnost na přiděleném služebním telefonu s tím, že mu náleží služební příjem ve výši 50 % průměrného služebního příjmu, a to z důvodu trestního stíhání žalobce zahájeného usnesením Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 ze dne 17. 1. 2008 (cit. rozhodnutí). Po zahájení trestního stíhání dne 22. 1. 2008 a následném zproštění výkonu služby nemohl žalobce pokračovat ve studiu anglického jazyka III. stupně (potvrzení policejního prezidia ČR ze dne 11. 12. 2008). Zpravodajství o zahájení trestního stíhání žalobce bylo uveřejněno dne [REDAKCE] na [REDAKCE] a na [REDAKCE] (cit. internetové zprávy). Žalobce je spoluautorem publikací [REDAKCE]

[REDAKCE]. Na základě doplněného dokazování odvolací soud uzavřel, že právní posouzení věci soudem I. stupně je v zásadě správné. Odvolací soud souhlasí především se závěrem o vzniku odpovědnosti žalované za škodu v důsledku nezákonného rozhodnutí dle § 7 odst. 1 a § 8 zákona a v souvislosti s ní i za vzniklou nemajetkovou újmu ve smyslu § 31a odst. 1 zákona, dle něhož bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu. Otázka vzniku odpovědnosti žalované ani nebyla mezi účastníky sporná, žalovaná napadla odvoláním toliko právní závěry soudu I. stupně ve vztahu k výši přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. S ohledem na okolnosti případu soud I. stupně správně dovodil, že samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při určení přiměřené výše zadostiučinění zdůraznil zejména některé okolnosti ve smyslu § 31a odst. 2 věta druhá zákona, dle něhož se přihlíží k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. V dané věci je pochybné, že zahájení trestního stíhání, jež bylo od samého počátku nezákonné, muselo negativně ovlivnit běžný život žalobce, byť nebylo spojeno s omezením jeho osobní svobody. Každé trestní stíhání představuje omezení souhrnu osobnostních práv a je schopné vyvolat vznik nemajetkové újmy. V obecné rovině měla v daném případě pro vznik nemajetkové újmy a její výši význam hrozící trestní sazba odnětí svobody až na deset let a skutečnost, že se jednalo o skutek, kterého se měl žalobce dopustit při výkonu svého zaměstnání, při němž byl vykonavatelem veřejné moci na řídicím místě [REDAKCE]. Zásadně proto došlo k ovlivnění jeho pracovní činnosti, kdy byl dokonce zproštěn výkonu služby, k omezení možnosti realizovat se v práci na dosavadním místě, to vše zjevně spojené s zpochybněním jeho pověsti v zaměstnání. V případě žalobce byly obecné negativní dopady nezákonného trestního stíhání na jeho běžný občanský, rodinný, pracovní život dále zvyšovány medializací trestní věci. Soud I. stupně tuto skutečnost správně

zdůraznil, byť jeho úvahy o úrovni právního vědomí veřejnosti jsou nadbytečné. Je totiž naprosto zřejmé, že bylo-li nezákonně zahájeno trestní stíhání osoby, jemuž se dostalo publicity ve sdělovacích prostředcích, je způsobená nemajetková újma výrazně vyšší, neboť uvedená informace se dostane k širokému okruhu osob, které by se za normálního běhu věcí, tj. bez medializace případu, o zahájeném trestním stíhání nedověděli. U žalobce jsou pak negativní dopady zvláště výrazné i tím, že se věnoval odborné publikační činnosti a poškození jeho pověsti jako dosud bezúhonného člověka se mohlo projevit i v odborné sféře jeho působnosti. V souhrnu všech těchto hledisek se stanovená výše zadostiučinění jeví přiměřenou a v zásadě odpovídá částce 10.000,- Kč za jeden měsíc nezákonného trestního stíhání žalobce, když usnesení o zastavení trestního stíhání v důsledku odvolání poškozeného nabylo právní moci až po uplynutí jednoho roku. Odvolací soud proto shledal vyhovující výrok rozsudku soudu I. stupně věcně správným a na podkladě § 219 o. s. ř. jej potvrdil.

S námitkami, které žalobce uplatnil v odvolání proti výroku o náhradě nákladů řízení, odvolací soud souhlasí, neboť rozhodnutí o výši přiměřeného zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu má obecně vzato charakter rozhodnutí dle § 136 o. s. ř. Je proto třeba postupovat podle § 142 odst. 3 o. s. ř., podle kterého i když měl účastník ve věci úspěch jen částečný, může soud přiznat plnou náhradu nákladů řízení, měl-li neúspěch v poměrně nepatrné části nebo záviselo-li rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku nebo na úvaze soudu. Žalobci v řízení před soudem I. stupně vznikly náklady za odměnu advokáta ve výši 27.700,- Kč (z punkta 120.000,- Kč) dle § 3 odst. 1 bod 4 vyhl. č. 484/2000 Sb., za tři režijní paušály po 300,- Kč dle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. (převzetí zastoupení, žaloba, účast na jednání) a za 20 % DPH ve výši 5.720,- Kč, tedy 34.320,- Kč. Odvolací soud proto nákladový výrok rozsudku změnil na podkladě § 220 odst. 3 o. s. ř. a žalobci přiznal právo na náhradu nákladů řízení v uvedené výši.

O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o. s. ř. a žalobci, který měl v této fázi řízení úspěch, bylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení sestávajících z odměny advokáta ve výši 27.700,- Kč dle § 3 odst. 1 bod 4 vyhl. č. 484/2000 Sb., ze dvou režijních paušálů po 300,- Kč dle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. a z 20% DPH ve výši 5.660,- Kč, tedy celkem 33.960,- Kč.

Proti tomuto rozsudku **n e n í** dovolání přípustné, ledaže na základě dovolání podaného do dvou měsíců ode dne doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně dospěje dovolací soud k závěru, že rozhodnutí ve věci má po právní stránce zásadní význam.

V Praze dne 8. prosince 2010

JUDr. Jaroslava Chaloupková, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Naděžda Balcarová